

LLEI 1/1998, DE 7 DE GENER, DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA

Atesa la seva importància, i tot i que no entri estrictament en el lapse de temps d'aquest número de la REVISTA DE LENGUA I DRET, transcrivim íntegrament la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística (DOGC núm. 2553, de 9 de gener, i BOE núm. 36, d'11 de febrer).

LLEI 1/1998, DE 7 DE GENER, DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA*

El president
de la Generalitat de Catalunya

Sia notori a tots els ciutadans que el Parlament de Catalunya ha aprovat i jo, en nom del Rei i d'acord amb el que estableix l'article 33.2 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, promulgo la següent

LLEI PREÀMBUL

I. *Significat i situació de la llengua catalana*

La llengua catalana és un element fonamental de la formació i la personalitat nacional de Catalunya, un instrument bàsic de comunicació, d'integració i de cohesió social dels ciutadans i ciutadanes, amb inde-

pendència de llur origen geogràfic, i el lligam privilegiat de Catalunya amb les altres terres de parla catalana, amb les quals forma una comunitat lingüística que ha aportat al llarg dels segles, amb veu original, una valuosa contribució a la cultura universal. A més, ha estat el testimoni de fidelitat del poble català envers la seva terra i la seva cultura específica. Forjada originàriament en el territori de Catalunya, compartida amb altres terres en les quals rep també denominacions populars i fins i tot legals diverses, la llengua catalana ha estat sempre la pròpia del país i, com a tal, s'ha vist afectada negativament per alguns esdeveniments de la història de Catalunya, que l'han portada a una situació precària. Aquesta situació és deguda a diversos factors, com són la persecució política que ha patit i la imposició legal del castellà durant més de dos segles i mig; les con-

* Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística. Afectacions actives:

Substitueix la Llei 7/1983, de 18 d'abril (DOGC núm. 322), sens perjudici que, en tot allò que no hi resulti contradictori, passi a formar part de la tradició jurídica catalana.

Modifica els art. 5, 294.2 i 310.2 de la Llei 8/1987, de 15 d'abril, municipal i de règim local de Catalunya (DOGC núm. 832).

dicions polítiques i socioeconòmiques en què es produïren els canvis demogràfics de les darreres dècades, i, encara, el caràcter de llengua d'àmbit restringit que té, similar al d'altres llengües oficials d'Europa, especialment en el món actual, en què la comunicació, la informació i les indústries culturals tendeixen a la mundialització. Com a resultat, doncs, de totes aquestes circumstàncies, la situació sociolingüística de Catalunya és avui complexa. La realitat d'una llengua pròpia que no ha assolit la plena normalització i que té un nombre de parlants relativament petit en el context internacional conviu amb el fet que molts dels ciutadans i ciutadanes del territori de Catalunya tenen com a llengua materna la castellana, en la qual s'expressen preferentment i a partir de la qual han contribuït, tot sovint, a enriquir de manera significativa la mateixa cultura catalana, contribució feta així mateix per altres ciutadans i ciutadanes en altres llengües. Aquesta realitat, doncs, exigeix una política lingüística que ajudi eficaçment a normalitzar la llengua pròpia de Catalunya i que, alhora, garanteixi un respecte escrupolós als drets lingüístics de tots els ciutadans i ciutadanes.

II. *El marc jurídic*

El marc jurídic actual de la llengua catalana és determinat per la Constitució espanyola del 1978 i

per l'Estatut d'autonomia de Catalunya del 1979. La primera, tot reconeixent la diversitat dels pobles que integren l'Estat espanyol, estableix a l'article 3 que «el castellà és la llengua espanyola oficial de l'Estat» i que, com a tal llengua oficial, «tots els espanyols tenen el deure de conèixer-la i el dret d'usar-la». A més, la Constitució diu que «les altres llengües espanyoles seran també oficials en les respectives comunitats autònomes d'acord amb els seus estatuts». L'Estatut d'autonomia, en l'article 3, disposa: «1. La llengua pròpia de Catalunya és el català. 2. L'idioma català és l'oficial de Catalunya, així com també ho és el castellà, oficial a tot l'Estat espanyol. 3. La Generalitat garantirà l'ús normal i oficial d'ambdós idiomes, prendrà les mesures necessàries per tal d'assegurar llur coneixement i crearà les condicions que permetin d'arribar a llur igualtat plena quant als drets i deures dels ciutadans de Catalunya. 4. La parla aranese serà objecte d'ensenyament i d'especial respecte i protecció.» Aquestes disposicions estatutàries foren desenvolupades per la Llei 7/1983, del 18 d'abril, de normalització lingüística a Catalunya, d'enorme transcendència en la història de la llengua, que va comportar la despenalització del català i en catorze anys de vigència ha permès que se n'estengués el coneixement entre la gran majoria de la població i una políti-

ca concertada entre tots els sectors de la societat, que s'ha materialitzat en el procés de normalització lingüística. En el temps de vigència de la Llei s'han produït canvis transcendents: en el camp tecnològic, s'ha generalitzat l'ús de la informàtica i de les autopistes de la informació; en el camp cultural i comercial, s'ha establert la llibertat de comerç, que ha generalitzat els préstecs culturals, especialment en el món de les comunicacions i de l'audiovisual; en el camp polític, d'una banda Espanya s'ha incorporat a la Comunitat Econòmica Europea, avui Unió Europea, regida pel principi del multilingüisme, i d'altra banda la Generalitat ha assumit moltes de les competències previstes en l'Estatut; en el camp social i sociolingüístic, s'ha generalitzat el coneixement del català generalització que no sempre ha comportat un augment similar en els usos públics i s'ha produït un canvi notable en els fluxos migratoris. També hi ha hagut una important evolució del dret lingüístic al nostre país, deguda en part a la jurisprudència del Tribunal Constitucional i en part a la legislació catalana i als estudis doctrinals. Finalment, cal destacar el contingut de diverses resolucions del Parlament Europeu: la del 30 de novembre de 1987, sobre les llengües i cultures de les minories regionals i ètniques a la Comunitat Europea; la de l'11 de desembre de 1990, sobre la situació de les llengües a la Comunitat i la de

la llengua catalana, i la del 9 de febrer de 1994, sobre les minories culturals i lingüístiques de la Comunitat Europea. També cal destacar la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries, adoptada com a convenció pel Comitè de Ministres del Consell d'Europa el 5 de novembre de 1992, i la Declaració universal de drets lingüístics, aprovada per la Conferència Mundial de Drets Lingüístics el 6 de juny de 1996, a Barcelona, que va comptar amb el suport unànim del Congrés dels Diputats i del Parlament de Catalunya.

III. *Els objectius d'aquesta Llei*

Totes aquestes circumstàncies han fet aconsellable de modificar i actualitzar la Llei del 1983 i de renovar l'acord polític i social que hi va haver aleshores, per a poder consolidar el procés impulsat per la Llei de normalització lingüística en l'àmbit de l'administració i de l'ensenyament, adaptar a les necessitats d'avui la regulació dels mitjans de comunicació i les indústries culturals i establir una normativa lingüística destinada al món socioeconòmic, tot plegat amb l'objectiu d'avançar en la generalització del coneixement complet i de l'ús normal de la llengua catalana, la qual cosa ha de permetre donar un nou impuls a l'ús social de la llengua. La modificació i l'actualització de la Llei del 1983 han de permetre també conso-

lidar el compromís estatutari d'arribar a la plena igualtat pel que fa als drets i els deures lingüístics i, de manera especial, els de conèixer les dues llengües oficials i usar-les, cosa que comporta que, d'acord amb el marc estatutari vigent, els ciutadans i ciutadanes de Catalunya hauran de conèixer la llengua catalana i la castellana i tindran el dret d'usar-les. Per a continuar aquest impuls, esdevé també del tot indispensable modificar la normativa estatal i l'europea, i refermar les polítiques de foment i les dotacions pressupostàries corresponents.

IV. *El contingut i l'estructura d'aquesta Llei*

Aquesta Llei formula els conceptes jurídics de llengua pròpia i de llengua oficial. Així, el concepte de llengua pròpia aplicat a la catalana obliga els poders públics i les institucions de Catalunya a protegir-la, a usar-la de manera general i a promoure'n l'ús públic a tots els nivells. El concepte de llengua oficial aplicat al català i al castellà garanteix als ciutadans i ciutadanes els drets subjectius, que són proclamats explícitament, a aprendre les dues llengües, a poder usar-les lliurement en totes les activitats públiques i privades, a ésser atesos en la que escullin en llurs relacions amb les administracions i, de manera gradual i progressiva, amb tots els agents socials

que ofereixen serveis al públic, i a no ésser discriminats per raó de llengua. Tenint en compte aquests principis, la Llei regula l'ús de les dues llengües oficials a Catalunya, i estableix mesures d'emparament i promoció de l'ús del català per a aconseguir-ne la normalització i mesures de foment per a garantir-ne la presència en tots els àmbits. En l'àmbit oficial i administratiu, aquesta Llei estableix que les administracions i les institucions catalanes han d'emprar de manera general el català, sens perjudici del dret dels ciutadans i ciutadanes a adreçar-s'hi en la llengua oficial que triïn, i proclama la plena validesa de tota la documentació pública i privada en qualsevol de les dues llengües oficials, amb plena independència de l'una respecte a l'altra, en tots els àmbits, inclosos l'Administració de l'Estat, l'Administració de justícia i els registres públics. Pel que fa a l'ensenyament, aquesta Llei garanteix a tota la població el ple coneixement de les dues llengües i, alhora, garanteix que l'alumnat no sigui discriminat ni separat en grups diferents per raó de la llengua, tot mantenint el sistema de conjunció lingüística aplicat a l'empara de la Llei del 1983, i d'acord amb la jurisprudència del Tribunal Constitucional. També estableix mesures de foment de la docència universitària en català. En l'àmbit dels mitjans de comunicació, i en el marc de les competències de la Generalitat, regula l'ús del ca-

talà en les emissores de radiodifusió i de televisió, per tal de garantir la presència de la llengua pròpia en l'espai radiofònic i televisiu, i estableix mesures de foment de la premsa escrita. Pel que fa a les indústries culturals, manté i reforça les mesures de foment que ja establí la Llei de normalització lingüística per a la cinematografia, el llibre, la cançó i les arts de l'espectacle, i incorpora referències a la informàtica, les xarxes de comunicació telemàtiques i els productes d'enginyeria lingüística, que han esdevingut la base del tractament de la informació en tots els camps. Pel que fa a l'àmbit socioeconòmic, adopta mesures de regulació de la presència de la llengua catalana i de foment de l'ús d'aquesta llengua en tots els camps en què, per raons de mercat o d'altres, no es garanteixen prou. D'aquesta manera, les empreses públiques, les concessionàries i les de serveis públics s'incorporen activament al procés de normalització lingüística, amb la finalitat de garantir els drets lingüístics dels consumidors i consumidores. L'objectiu és aconseguir, en el món econòmic, una situació d'equitat entre les dues llengües de manera progressiva, a mesura que tots els ciutadans i ciutadanes de Catalunya vagin adquirint un coneixement complet de la llengua catalana, i sempre per mitjà de la concertació social propiciada des de la Generalitat. Finalment, aquesta Llei reco-

neix, empara i fomenta l'ensenyament i l'ús de l'aranès a la Vall d'Aran, amb una referència a la Llei 16/1990, del 13 de juliol, sobre el règim especial de la Vall d'Aran, i amb ple respecte per les competències de les institucions pròpies de la Vall d'Aran. Aquesta Llei té caràcter indicatiu per als ciutadans i ciutadanes i només crea obligacions per a les administracions i per a determinades empreses si el caràcter de servei públic de llur activitat i la protecció dels drets lingüístics dels ciutadans i ciutadanes ho fan aconsellable. D'aquesta manera, només poden ésser objecte d'actuació administrativa, d'acord amb la normativa sectorial aplicable, els funcionaris i funcionàries i les empreses esmentades si incompleixen les obligacions establertes per aquesta Llei. Pel que fa a l'estructura, aquesta Llei consta de trenta-nou articles, vuit disposicions addicionals, tres de transitòries i tres de finals. L'articulat es distribueix en set capítols, que regulen els principis generals (capítol preliminar), l'ús institucional (capítol i), l'onomàstica (capítol ii), l'ensenyament (capítol iii), els mitjans de comunicació i les indústries culturals (capítol iv), l'activitat socioeconòmica (capítol v), i l'impuls institucional (capítol vi). Segueix, per tant, l'estructura de la Llei 7/1983, a la qual s'addicionen els capítols específicament destinats a l'onomàstica i a l'activitat socioeconòmica.

CAPÍTOL PRELIMINAR Principis generals

Article 1

L'objecte d'aquesta Llei

1. L'objecte d'aquesta Llei és el desenvolupament de l'article 3 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, per tal d'emparar, fomentar i normalitzar l'ús de la llengua catalana en tots els àmbits, i l'ús de l'aranès a la Vall d'Aran, i de garantir l'ús normal i oficial del català i del castellà.

2. Els objectius principals d'aquesta Llei són: *a)* Emparar i fomentar l'ús del català per tots els ciutadans i ciutadanes. *b)* Donar efectivitat a l'ús oficial del català i del castellà, sense cap discriminació per als ciutadans i ciutadanes. *c)* Normalitzar i fomentar l'ús del català en l'Administració, l'ensenyament, els mitjans de comunicació social, les indústries culturals i el món socioeconòmic. *d)* Assegurar l'extensió del coneixement del català a tots els ciutadans i ciutadanes.

3. És també un objectiu d'aquesta Llei assolir la igualtat pel que fa als drets i els deures lingüístics dels ciutadans i ciutadanes, amb la promoció de les accions necessàries i la remoció dels obstacles que avui la dificulten.

Article 2

La llengua pròpia

1. El català és la llengua pròpia de Catalunya i la singularitza com a poble.

2. El català, com a llengua pròpia, és: *a)* La llengua de totes les institucions de Catalunya, i en especial de l'Administració de la Generalitat, de l'Administració local, de les corporacions públiques, de les empreses i els serveis públics, dels mitjans de comunicació institucionals, de l'ensenyament i de la toponímia. *b)* La llengua preferentment emprada per l'Administració de l'Estat a Catalunya en la forma que aquesta mateixa determini, per les altres institucions i, en general, per les empreses i les entitats que ofereixen serveis al públic.

3. El que disposa l'apartat 2 implica un compromís especial de les institucions per a promocionar-ne el coneixement i fomentar-ne l'ús entre els ciutadans i ciutadanes, amb independència del caràcter oficial del català i del castellà.

Article 3

Les llengües oficials

1. El català és la llengua oficial de Catalunya, així com també ho és el castellà.

2. El català i el castellà, com a llengües oficials, poden ésser emprades indistintament pels ciutadans i ciutadanes en totes les activi-

tats públiques i privades sense discriminació. Els actes jurídics fets en qualsevol de les dues llengües oficials tenen, pel que fa a la llengua, plena validesa i eficàcia.

Article 4

Els drets lingüístics

1. D'acord amb l'article 3 de l'Estatut d'autonomia, i en el marc d'una política activa de la Generalitat per a crear les condicions que permetin d'arribar a la igualtat plena quant als drets i els deures lingüístics, a Catalunya tothom té dret a: *a)* Conèixer les dues llengües oficials. *b)* Expressar-se en qualsevol de les dues llengües oficials, oralment i per escrit, en les relacions i els actes públics i privats. *c)* Ésser atès en qualsevol de les dues llengües oficials en els termes que aquesta Llei estableix. *d)* Emprar lliurement qualsevol de les dues llengües oficials en tots els àmbits. *e)* No ésser discriminat per raó de la llengua oficial que empra.

2. Tothom pot adreçar-se als jutjats i als tribunals per a obtenir la protecció judicial del dret a emprar la seva llengua.

3. Tothom pot adreçar-se a l'Administració de la Generalitat i al Síndic de Greuges sollicitant que, en l'àmbit de llurs competències, actuïn per garantir-li els drets lingüístics de forma específica.

Article 5

Els principis rectors de l'actuació de la Generalitat

1. La Generalitat ha de garantir els drets lingüístics dels ciutadans i ciutadanes, l'ús normal i oficial del català i del castellà, l'ensenyament de les dues llengües a tota la població, la capacitació i l'habilitació lingüístiques del personal al servei de les administracions i la igualtat plena dels ciutadans i ciutadanes quant a drets i deures lingüístics, en tots els àmbits.

2. La Generalitat ha de fer actuacions d'emparament, de protecció i de promoció i foment de l'ús de la llengua catalana en tots els àmbits, amb l'adopció de les mesures necessàries i la destinació dels recursos suficients.

Article 6

La unitat de la llengua catalana

1. La llengua catalana és un patrimoni que Catalunya comparteix amb altres territoris amb els quals constitueix una mateixa comunitat lingüística. La Generalitat ha de vetllar per la protecció de la unitat del català i ha de fomentar l'ús i la projecció exterior del català i la comunicació entre els diferents territoris de parla catalana.

2. D'acord amb la legislació vigent, correspon a l'Institut d'Estudis Catalans l'autoritat lingüística.

Article 7

Reconeixement i protecció de l'aranès

L'aranès, varietat de la llengua occitana pròpia de la Vall d'Aran, es regeix, pel que fa a l'ús, per la Llei 16/1990, del 13 de juliol, sobre el règim especial de la Vall d'Aran, i, supletòriament, pels preceptes d'aquesta Llei, els quals mai no poden ésser interpretats en perjudici de l'ús de l'aranès.

CAPÍTOL I L'ús institucional

Article 8

La publicació de les normes

1. Les lleis que aprova el Parlament de Catalunya es publiquen, en edicions simultànies en català i en castellà, en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya. Correspon al Parlament de fer-ne la versió oficial castellana.

2. La publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, si escau, de les disposicions generals i les resolucions normatives del Govern, de l'Administració i les institucions de la Generalitat i de les administracions locals de Catalunya es fa en edicions simultànies en català i en castellà.

Article 9

La llengua de les administracions de Catalunya

1. La Generalitat, les administracions locals i les altres corporacions públiques de Catalunya, les institucions i les empreses que en depenen i els concessionaris de llurs serveis han d'emprar el català en llurs actuacions internes i en la relació entre ells. També l'han d'emprar normalment en les comunicacions i les notificacions adreçades a persones físiques o jurídiques residents en l'àmbit lingüístic català, sens perjudici del dret dels ciutadans i ciutadanes a rebre-les en castellà, si ho demanen.

2. El Govern de la Generalitat ha de regular, mitjançant disposicions reglamentàries, l'ús del català en les activitats administratives de tots els òrgans de la seva competència.

3. Les corporacions locals i les universitats han de regular l'ús del català en l'àmbit de les competències respectives, d'acord amb el que disposa l'apartat 1. També l'han de regular, en aquest mateix sentit, totes les altres corporacions públiques.

Article 10

Els procediments administratius

1. En els procediments administratius tramitats per l'Administració de la Generalitat, per les ad-

ministracions locals i per les altres corporacions de Catalunya s'ha d'emprar el català, sens perjudici del dret dels ciutadans i ciutadanes a presentar documents, a fer manifestacions i, si ho solliciten, a rebre notificacions en castellà.

2. L'Administració ha de lliurar a les persones interessades que ho sollicitin, en la llengua oficial demanada, una testimoniança traduïda d'allò que els afecta. La sollicitud de traducció no pot comportar cap perjudici o despesa al sollicitant ni retards en el procediment ni suspendre'n la tramitació i els terminis establerts.

Article 11

La capacitació lingüística del personal al servei de les administracions de Catalunya

1. El personal al servei de les administracions, les corporacions i les institucions públiques de Catalunya ha de tenir un nivell de coneixement adequat i suficient de les dues llengües oficials, tant en l'expressió oral com en l'escrita, que el faci apte per a desenvolupar les funcions pròpies del seu lloc de treball.

2. Per a fer efectiu el que disposa l'apartat 1, el Govern de la Generalitat ha de garantir l'ensenyament del català al personal al servei de l'Administració de la Generalitat, de les corporacions locals, de les universitats públiques i de l'Admi-

nistració de justícia de Catalunya i fomentar mesures de reciclatge d'aquest personal.

3. En el procés de selecció per a accedir a places de personal de l'Administració de la Generalitat, de l'Administració local i de l'administració i els serveis de les universitats, inclòs el personal laboral, s'ha d'acreditar el coneixement de la llengua catalana, tant en l'expressió oral com en l'escrita, en el grau adequat a les funcions pròpies de les places de què es tracti, en els termes establerts per la legislació de la funció pública.

Article 12

L'Administració de l'Estat

1. Són vàlides les actuacions administratives dels òrgans i els ens de l'Administració de l'Estat, tant les orals com les escrites, fetes a Catalunya en qualsevol de les dues llengües oficials, sense necessitat de traducció.

2. Tothom té dret a relacionar-se, oralment i per escrit, amb l'Administració de l'Estat a Catalunya en la llengua oficial que esculli i a ésser atès, i no se li pot exigir cap mena de traducció.

Article 13

Les actuacions judicials

1. Són vàlides les actuacions judicials, tant les orals com les escrites, fetes en qualsevol de les dues

llengües oficials, sense necessitat de traducció.

2. Tothom té dret a relacionar-se, oralment i per escrit, amb l'Administració de justícia en la llengua oficial que esculli i a ésser atès, i no se li pot exigir cap mena de traducció.

3. Tothom qui ho sol·liciti ha de rebre en la llengua oficial demanada les testimoniances de les sentències i els actes resolutoris que l'afecten, sense retards per raó de llengua.

4. El que disposen els apartats 1, 2 i 3 és aplicable també als tribunals eclesiàstics i als arbitrals.

5. En la provisió de places del personal al servei de l'Administració de justícia dependent de la Generalitat s'ha d'aplicar el que disposa l'article 11, d'acord amb la normativa específica corresponent, en els termes que siguin establerts per reglament.

Article 14

Els documents públics

1. Són vàlids els documents públics atorgats en qualsevol de les dues llengües oficials.

2. Els documents públics s'han de redactar en la llengua oficial que esculli l'atorgant, o, si n'hi ha més d'un, en la llengua que acordin. Si no hi ha acord pel que fa a la llengua, l'escriptura o el document s'han de redactar en totes dues llengües oficials.

3. Abans de redactar el docu-

ment, s'ha de preguntar explícitament als atorgants quina llengua escullen; en cap cas la tria de l'una o de l'altra no ha de comportar retard en la redacció i l'autorització del document. Si no s'escull expressament la llengua, el document es redacta en català.

4. Els fedataris públics han de lliurar en castellà o en català, segons que ho sol·liciti la persona interessada, les còpies i les testimoniances, i han de traduir, quan calgui, els respectius documents i matrius, sota llur responsabilitat. En la nota de la matriu i al peu de la còpia ha de constar el fet de la traducció, però no cal protocol·litzar-la.

5. Els despatxos dels fedataris públics han d'estar en condicions d'atendre els ciutadans i ciutadanes en qualsevol de les dues llengües oficials i han de comptar amb personal que en tingui un coneixement adequat i suficient per a exercir les funcions pròpies del seu lloc de treball.

Article 15

Els documents civils i mercantils

1. La llengua no és requisit de forma dels documents privats. Per tant, són vàlids els redactats en qualsevol idioma, sens perjudici de les traduccions que les lleis civils, mercantils o processals exigeixin per a executar-los, en el cas que l'idioma no sigui oficial a Catalunya.

2. Els documents privats, con-

tractuals o no, qualsevol que en sigui la naturalesa, redactats en qualsevol de les dues llengües oficials a Catalunya són vàlids i no requereixen cap traducció per a exigir-ne judicialment o extrajudicialment el compliment en l'àmbit territorial de Catalunya.

3. Els documents a què es refereix l'apartat 2 s'han de redactar en la llengua oficial que les parts acordin. Nogensmenys, si es tracta de contractes d'adhesió, normats, contractes amb clàusules tipus o amb condicions generals, s'han de redactar en la llengua que escullin els consumidors i consumidoras i han d'estar a disposició immediata dels clients i clientes en exemplars separats en català i en castellà.

4. Són vàlids els títols valor de tota mena, inclosos els que representen accions de societats mercantils, redactats en qualsevol de les dues llengües oficials.

5. Els xecs, els pagarés, els talonaris i altres documents oferts per les entitats financeres a llurs clients i clientes han d'ésser redactats, si més no, en català.

Article 16

Els convenis col·lectius de treball

1. Són vàlids els convenis col·lectius de treball redactats en qualsevol de les dues llengües oficials.

2. Els convenis col·lectius de treball s'han de redactar en la llengua oficial que acordin les parts o, si

no hi ha acord, en les dues llengües oficials i en exemplars separats.

Article 17

Els registres públics

1. Són vàlids els assentaments registrals fets en qualsevol de les dues llengües oficials.

2. En tots els registres públics de Catalunya, llevat dels que tenen només caràcter administratiu, els assentaments s'han de fer en la llengua oficial en què és redactat el document o en què es fa la manifestació. Si el document és bilingüe, es fan en la llengua indicada per qui el presenta al registre.

3. Els registradors han de lliurar les certificacions en la llengua oficial emprada en la petició.

4. Les oficines dels registres han d'estar en condicions d'atendre els ciutadans i ciutadanes en qualsevol de les dues llengües oficials i han de comptar amb personal que en tingui un coneixement adequat i suficient que el faci apte per a exercir les funcions pròpies del seu lloc de treball.

5. S'ha de garantir que a l'oficina del registre es pugui fer amb immediatesa i fiabilitat, oralment o per escrit, la interpretació i la traducció de qualsevol assentament a la llengua oficial sol·licitada per la persona interessada.

6. Els formularis i els altres impresos que estiguin a disposició del públic a les oficines dels registres han d'ésser redactats, almenys, en català.

CAPÍTOL II L'onomàstica

Article 18 La toponímia

1. Els topònims de Catalunya tenen com a única forma oficial la catalana, d'acord amb la normativa lingüística de l'Institut d'Estudis Catalans, excepte els de la Vall d'Aran, que tenen l'aranesa.

2. La determinació de la denominació dels municipis i les comarques es regeix per la legislació de règim local.

3. La determinació del nom de les vies urbanes i els nuclis de població de tota mena correspon als ajuntaments, i la dels altres topònims de Catalunya correspon al Govern de la Generalitat, incloses les vies interurbanes, sigui quina en sigui la dependència.

4. Les denominacions a què es refereixen els apartats 2 i 3 són les legals a tots els efectes i la retolació s'hi ha d'acordar. Correspon al Govern de la Generalitat de reglamentar la normalització de la retolació pública, respectant en tots els casos les normes internacionals que han passat a formar part del dret intern.

Article 19 L'antroponímia

1. Els ciutadans i ciutadanes de Catalunya tenen dret a l'ús de la forma normativament correcta en ca-

talà de llurs noms i cognoms i a incloure la conjunció «i» entre els cognoms.

2. Les persones interessades poden obtenir la constància de la forma normativament correcta en català de llurs noms i cognoms en el Registre Civil, qualsevol que en sigui la data de la imposició, per simple manifestació a la persona encarregada, amb aportació dels documents que n'acreditin la correcció lingüística, els quals s'han d'establir per reglament.

3. Aquesta norma és aplicable als noms i als cognoms aranesos respecte a la normativa lingüística aranesa.

CAPÍTOL III L'ensenyament

Article 20 La llengua de l'ensenyament

1. El català, com a llengua pròpia de Catalunya, ho és també de l'ensenyament, en tots els nivells i les modalitats educatius.

2. Els centres d'ensenyament de qualsevol grau han de fer del català el vehicle d'expressió normal en llurs activitats docents i administratives, tant les internes com les externes.

Article 21 L'ensenyament no universitari

1. El català s'ha d'utilitzar normalment com a llengua vehicular i

d'aprenentatge en l'ensenyament no universitari.

2. Els infants tenen dret a rebre el primer ensenyament en llur llengua habitual, ja sigui aquesta el català o el castellà. L'Administració ha de garantir aquest dret i posar els mitjans necessaris per a fer-lo efectiu. Els pares o els tutors poden exercir-lo en nom de llurs fills instant que s'apliqui.

3. L'ensenyament del català i del castellà ha de tenir garantida una presència adequada en els plans d'estudi, de manera que tots els infants, qualsevol que sigui llur llengua habitual en iniciar l'ensenyament, han de poder utilitzar normalment i correctament les dues llengües oficials al final de l'educació obligatòria.

4. En l'ensenyament postobligatori l'administració educativa ha de fomentar polítiques de programació i docència que garanteixin perfeccionar el coneixement i l'ús de les dues llengües per tal que tots els joves adquireixin el bagatge instrumental i cultural propi d'aquests ensenyaments.

5. L'alumnat no ha d'ésser separat en centres ni en grups classe diferents per raó de la seva llengua habitual.

6. Hom no pot expedir el títol de graduat en educació secundària a cap alumne que no acrediti que té els coneixements orals i escrits de català i de castellà propis d'aquesta etapa.

7. L'acreditació del coneixe-

ment del català no pot ésser exigida en el cas d'alumnes que han estat dispensats d'aprendre'l durant l'ensenyament o una part d'aquest, o que han cursat l'ensenyament obligatori fora del territori de Catalunya, en les circumstàncies que el Govern de la Generalitat ha d'establir per reglament.

8. L'alumnat que s'incorpori tardanament al sistema educatiu de Catalunya ha de rebre un suport especial i addicional d'ensenyament del català.

Article 22

L'ensenyament universitari

1. En els centres d'ensenyament superior i universitari, el professorat i l'alumnat tenen dret a expressar-se en cada cas, oralment o per escrit, en la llengua oficial que prefereixin.

2. El Govern de la Generalitat, les universitats i les institucions d'ensenyament superior, en l'àmbit de les competències respectives, han d'adoptar les mesures pertinents per tal de garantir i fomentar l'ús de la llengua catalana en tots els àmbits de les activitats docents, no docents i de recerca, incloses les lectures de tesis doctorals i la realització d'oposicions.

3. Les universitats han d'oferir cursos i altres mitjans adequats perquè l'alumnat i el professorat perfeccionin la comprensió i el coneixement de la llengua catalana.

4. Les universitats poden, en cas necessari, establir criteris específics d'ús lingüístic en les activitats relacionades amb compromisos internacionals.

Article 23

La formació permanent i els ensenyaments de règim especial

1. En la programació de cursos de formació permanent d'adults és preceptiu l'ensenyament del català i del castellà.

2. En els centres d'ensenyament de règim especial d'idiomes és preceptiu oferir l'ensenyament de les dues llengües oficials.

3. En els centres d'ensenyament de règim especial dependents de la Generalitat en què no s'ensenyava llengua s'han d'oferir cursos de llengua catalana als alumnes que en tinguin un coneixement insuficient.

Article 24

El professorat

1. El professorat dels centres docents de Catalunya de qualsevol nivell de l'ensenyament no universitari ha de conèixer les dues llengües oficials i ha d'estar en condicions de poder fer-ne ús en la tasca docent.

2. Els plans d'estudi per als cursos i els centres de formació del professorat han d'ésser elaborats de manera que l'alumnat assolixi la plena capacitat en les dues llengües oficials, d'acord amb les

exigències de cada especialitat docent.

3. El professorat dels centres d'ensenyament universitari de Catalunya ha de conèixer suficientment les dues llengües oficials, d'acord amb les exigències de la seva tasca docent. Aquesta norma no és aplicable al professorat visitant i a altres casos anàlegs. Correspon a les universitats d'establir els mecanismes i els terminis pertinents per al compliment d'aquest precepte.

CAPÍTOL IV

Els mitjans de comunicació
i les indústries culturals

Article 25

Els mitjans de radiodifusió
i televisió públics

1. En els mitjans de radiodifusió i de televisió gestionats per la Generalitat i per les corporacions locals de Catalunya la llengua normalment emprada ha d'ésser la catalana. En aquest marc, els mitjans dependents de les corporacions locals poden tenir en compte les característiques de llur audiència.

2. Sens perjudici de l'aplicació del que disposen els apartats 1 i 5 de l'article 26, els mitjans a què fa referència l'apartat 1 de l'article present han de promoure les expressions culturals de Catalunya, especialment les que es produeixen en llengua catalana.

3. La Corporació Catalana de Ràdio i Televisió ha de garantir la programació regular d'emissions radiofòniques i televisives en aranès per a la Vall d'Aran.

4. El Govern de la Generalitat ha de facilitar la recepció correcta a Catalunya de les televisions d'altres territoris que emeten en llengua catalana.

Article 26

Els mitjans de radiodifusió i televisió de concessió

1. Sens perjudici de l'aplicació de la Llei 8/1996, del 5 de juliol, de regulació de la programació audiovisual distribuïda per cable, les entitats a què fa referència la Llei esmentada han de garantir que com a mínim el cinquanta per cent del temps d'emissió de programes de producció pròpia de qualsevol mena i dels altres teleserveis que ofereixin sigui en llengua catalana.

2. El que disposa l'apartat 1 s'aplica també als concessionaris de televisions de gestió privada d'àmbit territorial de Catalunya.

3. Les emissores de radiodifusió de concessió atorgada per la Generalitat han de garantir que com a mínim el cinquanta per cent del temps d'emissió sigui en llengua catalana, bé que el Govern de la Generalitat, atenent les característiques de llur audiència, pot modificar per reglament aquest percentatge.

4. El Govern de la Generalitat ha d'incloure l'ús de la llengua catalana en percentatges superiors als mínims establerts com un dels criteris en l'adjudicació de concessions d'emissores de televisió per ones terrestres, de canals de televisió distribuïda per cable i de les emissores de radiodifusió.

5. Les emissores de radiodifusió i de televisió han de garantir que en la programació de música cantada hi hagi una presència adequada de cançons produïdes per artistes catalans i que com a mínim el vint-i-cinc per cent siguin cançons interpretades en llengua catalana o en aranès.

6. Les emissores a què fa referència aquest article que emeten o distribueixen per a la Vall d'Aran han de garantir una presència significativa de l'aranès en llur programació.

Article 27

Els mitjans de comunicació escrits

1. En els mitjans de comunicació escrits i en les publicacions periòdiques editades per la Generalitat i per les corporacions locals la llengua normalment emprada ha d'ésser la catalana.

2. El Govern de la Generalitat ha de fomentar i pot subvencionar les publicacions periòdiques de difusió general redactades totalment o majoritàriament en català.

3. El Govern de la Generalitat i

les corporacions locals han de fomentar i poden subvencionar les publicacions periòdiques d'àmbit local o comarcal redactades totalment o majoritàriament en català.

4. L'atorgament de les subvencions a què fan referència els apartats 2 i 3 ha de seguir criteris objectius de difusió, comercialització i ús del català, dins les previsions pressupostàries i sota control del Parlament o dels plens de les corporacions locals.

Article 28

Les indústries culturals i les arts de l'espectacle

1. El Govern de la Generalitat ha d'afavorir, estimular i fomentar: *a)* La creació literària i científica en català, la difusió dins i fora de l'àmbit lingüístic propi i la traducció a altres llengües d'obres literàries i científiques en català, i la traducció al català d'obres escrites en altres idiomes. *b)* L'edició, la distribució i la difusió de llibres i de publicacions periòdiques en català. *c)* La producció cinematogràfica en català i el doblatge i la subtitulació en català de pel·lícules d'expressió original no catalana, i la distribució, en qualsevol format, i l'exhibició d'aquests productes. *d)* La producció, la distribució i la difusió d'enregistraments sonors i de material audiovisual en català. *e)* La producció i la representació de les arts de l'espectacle en català. *f)* La creació, la in-

terpretació i la difusió de música cantada en català. *g)* La producció, l'edició i la distribució de material escrit i auditiu en llengua catalana destinat a persones invidents, i una oferta cultural bàsica, en català, per a aquest mateix sector. *h)* Qualsevol altra manifestació cultural pública en català.

2. Totes les mesures que s'adoptin per a fomentar l'ús del català en les indústries culturals i d'altres s'han d'aplicar amb criteris objectius, sense discriminacions i dins les previsions pressupostàries.

3. Per tal de garantir una presència significativa de la llengua catalana en l'oferta cinematogràfica, el Govern de la Generalitat pot establir per reglament quotes lingüístiques de pantalla i de distribució per als productes cinematogràfics que es distribueixin i s'exhibeixin doblats o subtitulats en una llengua diferent de l'original. Les quotes establertes per a les produccions cinematogràfiques doblades o subtitulades en català no poden excedir el cinquanta per cent de l'oferta de distribuïdors i exhibidors en còmput anual i s'han de fonamentar en criteris objectius. La regulació corresponent s'ha de fer en el marc de la Llei de l'Estat 17/1994, del 8 de juny, de protecció i foment de la cinematografia, i segons el règim que aquesta estableix.

Article 29

Les indústries de la llengua i la informàtica

El Govern de la Generalitat ha d'afavorir, estimular i fomentar amb mesures adequades: *a)* La investigació, la producció i la comercialització de tota mena de productes en català relacionats amb les indústries de la llengua, com ara els sistemes de reconeixement de veu, de traducció automàtica i similars o altres de possibles d'acord amb els avenços tecnològics. *b)* La producció, la distribució i la comercialització dels programaris informàtics, dels jocs d'ordinador, de les edicions digitals i de les obres multimèdia en llengua catalana, i la traducció, si escau, d'aquests productes al català. *c)* La presència de productes i d'informacions en català a les xarxes telemàtiques d'informació.

CAPÍTOL V

L'activitat socioeconòmica

Article 30

Les empreses públiques

1. Les empreses públiques de la Generalitat i de les corporacions locals, i també les seves empreses concessionàries quan gestionen o exploten el servei concedit, han d'emprar normalment el català en llurs actuacions i documentació internes i en la retolació, en les ins-

truccions d'ús, en l'etiquetatge i en l'embalatge dels productes o els serveis que produeixin o ofereixin.

2. Les empreses a què fa referència l'apartat 1 han d'emprar normalment el català en les comunicacions i les notificacions, incloses les factures i els altres documents de tràfic, adreçades a persones residents en l'àmbit lingüístic català, sens perjudici del dret dels ciutadans i ciutadanes a rebre-les en castellà o, si és el cas, en català, si ho demanen.

Article 31

Les empreses de servei públic

1. Les empreses i les entitats públiques o privades que ofereixen serveis públics, com ara les de transport, de subministraments, de comunicacions i d'altres, han d'emprar, almenys, el català en la retolació i en les comunicacions megafòniques.

2. Les comunicacions i les notificacions escrites adreçades a persones residents a Catalunya per les empreses i les entitats a què fa referència l'apartat 1, incloses les factures i els altres documents de tràfic, s'han de fer almenys en català, sens perjudici del dret dels ciutadans i ciutadanes a rebre-les en castellà si ho demanen.

3. El que disposa l'apartat 2 en relació amb les factures i els altres documents de tràfic s'entén sens perjudici de la competència de l'Es-

tat per a organitzar els serveis esmentats quan els presta directament o per mitjà de les seves empreses i entitats.

Article 32

L'atenció al públic

1. Les empreses i els establiments dedicats a la venda de productes o a la prestació de serveis que desenvolupen llur activitat a Catalunya han d'estar en condicions de poder atendre els consumidors i consumidores quan s'expressin en qualsevol de les llengües oficials a Catalunya.

2. El Govern de la Generalitat ha de promoure, amb mesures adequades, l'increment de l'ús del català en l'àmbit a què es refereix l'apartat 1.

3. La senyalització i els cartells d'informació general de caràcter fix i els documents d'oferta de serveis per a les persones usuàries i consumidores dels establiments oberts al públic han d'ésser redactats, almenys, en català. Aquesta norma no s'aplica a les marques, als noms comercials i als rètols emparats per la legislació de la propietat industrial.

Article 33

Les empreses concertades o subvencionades

Les empreses que han subscrit un concert o un conveni de col·laboració amb la Generalitat o amb les

corporacions locals de Catalunya, o són beneficiàries d'ajuts o subvencions d'aquestes, han d'utilitzar, almenys, el català en la retolació, en els avisos i en la documentació adreçats al públic, com a mínim quan estiguin vinculats a l'objecte de l'ajut o el conveni.

Article 34

La informació a les persones consumidores i usuàries

1. Les dades que figuren en l'etiquetatge i en l'emalatge i les instruccions d'ús dels productes que es distribueixen en l'àmbit territorial de Catalunya poden figurar en català, en castellà o en qualsevol altra llengua de la Unió Europea.

2. Les dades obligatòries i les informacions voluntàries addicionals que figuren en l'etiquetatge de productes catalans que gaudeixen de denominació d'origen, de denominació comarcal o de denominació de qualitat i dels productes artesanals que es distribueixen en l'àmbit territorial de Catalunya han d'ésser necessàriament, com a mínim, en català.

3. El Govern de la Generalitat ha de regular per reglament la informació a les persones consumidores i usuàries de sectors determinats, i l'etiquetatge i les instruccions d'ús dels productes industrials o comercials que es distribueixen en l'àmbit territorial de Catalunya, d'una manera especial els dels productes ali-

mentaris envasats, els perillosos i els tòxics, i també el tabac, per a garantir-hi la presència progressiva del català, seguint els principis d'aquesta Llei, de les normes de la Unió Europea i de la resta de l'ordenament jurídic.

Article 35

La publicitat

1. En la publicitat institucional de la Generalitat i de les administracions locals, de llurs empreses públiques o concessionàries i de les altres institucions i corporacions catalanes de dret públic feta en l'àmbit territorial de Catalunya, s'ha d'utilitzar de manera general el català.

2. El Govern de la Generalitat i els ens locals han d'afavorir, estimular i fomentar amb mesures adequades l'ús del català en la publicitat, especialment la de la via pública, amb l'objectiu que sigui la llengua d'ús normal del sector.

Article 36

L'activitat professional i laboral

1. El Govern de la Generalitat i els col·legis professionals han de fomentar l'ús del català en les activitats professionals.

2. El Govern de la Generalitat ha d'estimular i fomentar l'ús del català en els centres de treball, en les relacions laborals i en els convenis col·lectius, en els pactes d'em-

presa i en els contractes de treball i ha de promoure la participació directa dels sindicats i les organitzacions empresarials per a assolir aquest objectiu.

3. Els convenis col·lectius de treball i els pactes d'empresa poden contenir clàusules lingüístiques orientades a fomentar el coneixement del català dels treballadors i treballadores i a garantir-ne l'ús en els centres de treball i en els contractes laborals, els fulls de salaris i tota altra documentació. El Govern de la Generalitat ha d'estimular que els convenis col·lectius incorporin aquestes clàusules.

4. Els rètols i les informacions de caràcter fix i que continguin text que han de constar a l'interior dels centres laborals adreçats a les persones que hi treballen han de figurar, almenys, en català.

CAPÍTOL VI

L'impuls institucional

Article 37

Les mesures de foment

1. El Govern de la Generalitat ha d'afavorir, estimular i fomentar l'ús del català en les activitats laborals, professionals, mercantils, publicitàries, culturals, associatives, esportives, lúdiques i de qualsevol altra mena.

2. El Govern de la Generalitat i les corporacions locals, en l'àmbit

de les competències respectives, han de fomentar la imatge pública i l'ús del català i poden establir bonificacions i exempcions fiscals per als actes relacionats amb la normalització i el foment de l'ús de la llengua catalana.

Article 38

Els centres de suport

1. El Govern de la Generalitat, d'acord amb les corporacions locals, ha de crear i subvencionar centres dedicats a fomentar el coneixement, l'ús i la divulgació del català, en especial allà on ho exigeixi la situació sociolingüística. Aquests centres de suport depenen del Consorci per a la Normalització Lingüística, el qual actua com a òrgan de desplegament de les polítiques territorials de normalització.

2. Els centres a què fa referència l'apartat 1 han de comptar amb els mitjans humans i materials suficients per a l'exercici de llurs funcions.

Article 39

Les mesures de planificació

1. El Govern de la Generalitat s'ha de dotar d'instruments de planificació lingüística general consistents en programes periodificats, per tal d'establir els objectius i les mesures més convenients en cada moment i avaluar-ne els resultats. L'elaboració dels instruments de pla-

nificació ha d'ésser concertada amb els diversos agents i col·lectius implicats, i s'han de tenir en compte els principis de participació, simplificació i eficàcia.

2. El Govern de la Generalitat ha d'elaborar un mapa sociolingüístic de Catalunya, que ha d'ésser revisat cada cinc anys, per tal d'adequar a la realitat la seva acció de política lingüística i, alhora, per a valorar la incidència de les actuacions fetes.

3. El Govern de la Generalitat ha d'informar cada any el Parlament de les actuacions de política lingüística i dels resultats obtinguts en el marc dels instruments a què fan referència els apartats 1 i 2.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Primera

Col·laboració amb altres institucions i entitats

1. Sens perjudici de l'aplicació d'aquesta Llei, el Govern de la Generalitat ha de vetllar per aconseguir la generalització de l'ús del català, en un marc de col·laboració amb la Unió Europea, l'Administració de l'Estat, el Consell General del Poder Judicial i les empreses públiques i privades d'àmbit estatal, europeu o internacional, especialment les de serveis i les de radio-difusió i televisió.

2. El Govern de la Generalitat

ha de vetllar per la presència del català en els mitjans de comunicació d'abast estatal, europeu i internacional.

Segona

Convenis de col·laboració amb institucions d'altres territoris de llengua catalana

1. La Generalitat ha de promoure acords, convenis i tractats amb les comunitats autònomes aragonesa, balear i valenciana i amb els estats andorrà, francès i italià per a fomentar l'intercanvi cultural entre territoris i comunitats de parla catalana i la coordinació i la cooperació entre comunitats o entre estats en matèria de política lingüística, per a assegurar, amb les mesures adequades, la promoció, l'ús i la protecció de la llengua catalana i per a obtenir-ne la generalització i l'extensió del coneixement i l'ús en tot l'àmbit lingüístic, amb respecte per totes les variants.

2. La Generalitat, per tal d'afavorir un espai català de comunicació, ha de promoure la difusió i la recepció dels mitjans de comunicació en llengua catalana.

Tercera

Projecció exterior

1. El Govern de la Generalitat ha de vetllar per la projecció de la llengua i la cultura catalanes fora del seu àmbit lingüístic, principal-

ment en el món acadèmic i de la recerca, i també en les institucions de la Unió Europea i les seves polítiques. Per a assolir aquest objectiu, la Generalitat pot participar en un organisme comú als territoris de llengua catalana.

2. El Govern de la Generalitat ha de facilitar la difusió i l'aprenentatge del català a les comunitats catalanes de l'exterior, en els termes de la Llei 18/1996, del 27 de desembre, de relacions amb les comunitats catalanes de l'exterior.

Quarta

Grafia normativa dels noms i els cognoms catalans

La substitució dels noms i de les grafies normativament incorrectes per les correctes dels cognoms, establerta per l'article 19, es regeix pel procediment fixat per l'article 2 de la Llei de l'Estat 17/1977, del 4 de gener, sobre reforma de l'article 54 de la Llei del registre civil, o la normativa equivalent que la substitueixi.

Cinquena

Garanties de compliment

Aquesta Llei no estableix sancions per als ciutadans i ciutadanes. Tanmateix: a) L'incompliment dels preceptes de l'article 26 es considera incompliment de les condicions essencials de la concessió, al qual s'ha d'aplicar el règim sancionador

que estableix la Llei 8/1996, del 5 de juliol, de regulació de la programació audiovisual distribuïda per cable, i per les lleis de l'Estat 31/1987, del 18 de desembre, d'ordenació de les telecomunicacions, i 25/1994, del 12 de juliol, per la qual s'incorpora a l'ordenament jurídic espanyol la Directriu 89/552/CEE.

b) L'incompliment dels preceptes dels articles 15, 30, 31 i 32.3 imputable a les empreses i les entitats concernides es considera una negativa injustificada a satisfer les demandes de les persones usuàries i consumidores, a la qual s'ha d'aplicar el règim sancionador que estableix la Llei 1/1990, del 8 de gener, sobre la disciplina del mercat i de defensa dels consumidors i dels usuaris.

Sisena

Les dotacions econòmiques

En els pressupostos de la Generalitat s'han de fer les consignacions necessàries per a dur a terme les actuacions i adoptar les mesures derivades de l'execució d'aquesta Llei amb els mitjans i els recursos suficients, amb una atenció especial al cost d'un sistema educatiu plurilingüe, d'una administració en règim de doble oficialitat i de la difusió cultural en una llengua d'àmbit restringit, tenint en compte, també, les necessitats objectives de distribució territorial i sectorial.

Setena

Funcions de vigilància i impuls

La Generalitat ha de vetllar perquè la normativa i l'actuació administrativa dels altres poders públics de l'Estat respectin els principis de l'ordenament constitucional i estatutari i d'aquesta Llei, i ha d'impulsar la modificació legislativa de les normes estatals que siguin un obstacle per a l'ús del català en tots els àmbits o limitin la plena igualtat lingüística dels ciutadans i ciutadanes.

Vuitena

Règim de la funció pública

Els preceptes d'aquesta Llei vinculen el personal al servei de l'Administració d'acord amb les normes reguladores de la funció pública.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Primera

Les normes d'usos lingüístics

Les normes d'usos lingüístics a què fa referència l'article 9.3 han d'ésser aprovades en el termini màxim de dos anys comptats des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei.

Segona

L'adaptació empresarial

1. Les empreses i les entitats afectades per aquesta Llei tenen un

termini de dos anys per a adaptar-se al que disposen l'article 15 i les disposicions del capítol v. Aquest termini és de cinc anys per als empresaris i empresàries autònoms.

2. En un termini de cinc anys o, si és superior, el que resulti de la data de caducitat, poden continuar en el mercat els productes i els serveis a què fa referència l'article 34 sense complir les normes lingüístiques relatives a l'etiquetatge.

Tercera

Les emissores de radiodifusió i televisió

Els articles 25 i 26 s'apliquen a les emissores els títols habilitants de les quals correspon d'atorgar a la Generalitat i que es concedeixen o es renoven després de l'entrada en vigor d'aquesta Llei.

DISPOSICIONS FINALS

Primera

Modificació de la Llei 8/1987, del 15 d'abril

1. Es modifica l'article 5 de la Llei 8/1987, del 15 d'abril, municipal i de règim local de Catalunya, que queda redactat de la manera següent: «Article 5 «1. El català és la llengua pròpia de l'Administració local de Catalunya i, per tant, ha d'ésser la llengua d'ús normal i general en les seves activitats. «2. Tots els ciutadans

i ciutadanes tenen dret a escollir la llengua oficial amb què es relacionen amb els ens locals, i aquests tenen el deure correlatiu d'atendre'ls en la llengua escollida, en els termes establerts per la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística.»

2. Es modifica l'article 294.2 de la Llei 8/1987, del 15 d'abril, municipal i de règim local de Catalunya, que queda redactat de la manera següent: «Article 294.2 «D'acord amb llurs ofertes d'ocupació pública, les entitats locals han de seleccionar el personal per mitjà de convocatòria pública i dels sistemes de concurs, oposició i concurs oposició lliures, en els quals han de quedar garantits els principis d'igualtat, de mèrit, de capacitat i de publicitat. En el procés de selecció, s'ha d'acreditar el coneixement del català i, en els ens locals de la Vall d'Aran, també de l'aranès, tant en l'expressió oral com en l'escrita, en el grau adequat a les funcions pròpies de les places de què es tracti.»

3. Es modifica l'article 310.2 de la Llei 8/1987, del 15 d'abril, municipal i de règim local de Catalunya, que queda redactat de la manera següent: «Article 310.2 «Els ens locals de Catalunya han d'incloure el requisit del coneixement oral i escrit del català en les bases de la convocatòria del concurs per a proveir llocs de treball reservats a funcionaris i funcionàries de l'Administració local amb habilitació de caràcter estatal.»

Segona
Desplegament reglamentari

S'autoritza el Govern de la Generalitat per a dictar les disposicions reglamentàries necessàries per a desplegar i aplicar aquesta Llei.

Tercera
Substitució i vigència de normes

1. La Llei 7/1983, del 18 d'abril, de normalització lingüística a Catalunya, és substituïda pels preceptes d'aquesta Llei, sens perjudici que, en tot allò que no hi resulti contradictori, passi a formar part de la tradició jurídica catalana.

2. Són vigents, en allò que no s'oposi a aquesta Llei, i sens perjudici de la modificació reglamentària que se'n pugui fer, les disposicions

dictades per a desplegar la Llei 7/1983.

3. Són vigents, en allò que no s'oposi a aquesta Llei, els preceptes de la Llei 3/1993, del 5 de març, de l'Estatut del consumidor, i les normes dictades per a desplegar-los.

Per tant, ordeno que tots els ciutadans als quals sigui d'aplicació aquesta Llei cooperin al seu compliment i que els tribunals i les autoritats als quals pertoquei la facin complir.

Palau de la Generalitat, 7 de gener de 1998

Jordi Pujol
President de la Generalitat de Catalunya